

Informace z kontrolní akce „Dotace státního rozpočtu účelově určené zoologickým zahradám“

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2005 pod číslem 05/29. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ JUDr. Jan Holeček.

Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda finanční prostředky státního rozpočtu určené jako účelové dotace zoologickým zahradám byly poskytnuty příjemcům dotací v souladu se stanovenými předpisy a podmínkami a zda byly účelně a hospodárně použity.

Kontrolováno bylo období roku 2003 a 2004, v případě věcných a časových souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrolovanými osobami byly:

Ministerstvo životního prostředí (dále jen „MŽP“); Hlavní město Praha; Královéhradecký kraj; Liberecký kraj; Moravskoslezský kraj; Olomoucký kraj; Plzeňský kraj; Ústecký kraj; Zlínský kraj; statutární město Liberec; statutární město Olomouc; statutární město Ostrava; statutární město Plzeň; statutární město Ústí nad Labem; statutární město Zlín; město Chomutov; Zoologická zahrada Dvůr Králové; Podkrušnohorský zoopark Chomutov; Zoologická zahrada Liberec, příspěvková organizace; Zoologická zahrada Olomouc; Zoologická zahrada Ostrava, příspěvková organizace; Zoologická a botanická zahrada města Plzně, příspěvková organizace; Zoologická zahrada hl. m. Prahy; Zoologická zahrada Ústí nad Labem, příspěvková organizace; ZOO a zámek Zlín-Lešná, příspěvková organizace.

I. Úvod do problematiky

Zoologické zahrady (dále také „ZOO“) jsou trvalá zařízení, v nichž jsou chováni volně žijící živočichové, popř. i domácí zvířata, a nejméně po dobu sedmi dnů v kalendářním roce jsou vystavováni pro veřejnost. Posláním ZOO je přispět k zachování biologické rozmanitosti volně žijících živočichů jejich chovem v lidské péči, se zvláštním zřetelem na záchranu ohrožených druhů, s cílem podporovat zapojení do mezinárodních a národních projektů ochrany přírody. Důležitou roli mají i ve výchově veřejnosti k ochraně přírody. V České republice působilo do roku 2003 celkem patnáct ZOO, které byly příspěvkovými organizacemi zřízenými příslušnými městy nebo kraji a které byly členy Unie českých a slovenských zoologických zahrad (dále jen „UCSZ“).

Vláda ČR přijala dne 4. 1. 1995 usnesení č. 3, o řešení problematiky českých zoologických zahrad, ve kterém mj. uložila ministru životního prostředí, aby od roku 1996 zahrnul do návrhu státního rozpočtu upřesněný státní příspěvek pro ZOO, s cílem podporovat jejich zapojení do mezinárodních a národních projektů ochrany přírody, a konstatovala, že v případě budoucího poskytování finančních příspěvků českým ZOO je třeba uvádět mj. i údaje o finanční soběstačnosti jednotlivých ZOO.

K naplnění tohoto usnesení, stejně jako v předchozích letech, vyhlásilo v roce 2003 MŽP program „Příspěvek zoologickým zahradám“ a vydalo „Směrnici MŽP č. 4/2003 pro rok 2003 k programu Příspěvek zoologickým zahradám“ (dále jen „Směrnice“). Směrnice mj. vymezovala 22 předmětů podpory, na které lze poskytnout dotace v rámci dotačních titulů A – C, a subjekty, které mohou žádat o dotaci, a také stanovila podmínky pro poskytování dotace a postup při projednávání žádostí o poskytnutí dotace (dále jen „žádost“).

V roce 2003 byly zřizovatelům všech patnácti ZOO poskytnuty neinvestiční účelové dotace v celkové výši 46 879 000 Kč prostřednictvím příslušných krajů.

Dne 1. 7. 2003 nabyl účinnosti zákon č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů (zákon o zoologických zahradách), ve kterém jsou mj. vymezeny podmínky pro vydání licence k provozování ZOO. Z osmnácti subjektů, které podaly žádosti o vydání licence k provozování ZOO, jich splnilo požadované podmínky šestnáct a těmto žadatelům vydalo MŽP rozhodnutí o vydání licence. Ve vydaných rozhodnutích však MŽP nevedlo název subjektu, který bude ZOO provozovat, a v šesti rozhodnutích nevedlo správný název žadatele o vydání licence. Kromě patnácti ZOO, sdružených v UCSZ, získala oprávnění k provozování ZOO i jedna obecně prospěšná společnost.

Na základě zákona č. 162/2003 Sb. vydala vláda ČR nařízení č. 17/2004 Sb., o pravidlech pro poskytování dotací provozovatelům zoologických zahrad, (dále jen „nařízení vlády“) které stanoví na rok 2004 a roky následující pravidla pro poskytování dotací ze státního rozpočtu provozovatelům ZOO na činnosti a projekty uvedené v příloze. Nařízení vlády mj. vymezuje 18 předmětů podpory, na které lze poskytnout dotace, obsah žádostí, způsob jejich posuzování a stanoví odpovědnost příjemce za hospodárné využití poskytnuté dotace v souladu s podmínkami stanovenými v rozhodnutí o poskytnutí dotace (dále jen „rozhodnutí o dotaci“) a za její řádné vypořádání.

V roce 2004 byly šestnácti ZOO poskytnuty neinvestiční účelové dotace v celkové výši 44 535 000 Kč prostřednictvím příslušných krajů zřizovatelům, kteří je následně převedli ZOO.

Na MŽP bylo prověřováno řízení o vydání licence k provozování ZOO a systém poskytování finančních prostředků státního rozpočtu určených jako účelové neinvestiční dotace v letech 2003 a 2004.

Kontrolovanými osobami byly některé kraje, jejichž prostřednictvím byly v obou letech převáděny finanční prostředky zřizovatelům jednotlivých ZOO. Na krajích byl ověřován převod finančních prostředků a zjišťovány informace nutné pro kontrolu plnění povinností poskytovatele a příjemců dotace.

Dalšími kontrolovanými osobami bylo devět vybraných zřizovatelů ZOO, kterým byla poskytnuta v roce 2003 dotace v celkové výši 39 224 400 Kč a devět provozovatelů ZOO, kterým byla v roce 2004 poskytnuta dotace v celkové výši 37 962 240 Kč, v členění na dotační tituly:

- A – Chov ohrožených druhů světové fauny v českých ZOO,
- B – Zapojení českých ZOO do systému ochrany přírody České republiky,
- C – Spolupráce českých ZOO v rámci mezinárodních programů chovů ohrožených druhů s významnými ZOO a institucemi v cizině, podpora členství a účasti českých ZOO v mezinárodních organizacích.

Tabulka č. 1 uvádí přehled dotací poskytnutých v roce 2003 zřizovatelům ZOO a v roce 2004 provozovatelům ZOO.

Tabulka č. 1

(v Kč)

ZOO	Název příjemce dotace v roce 2003	Výše dotace v roce 2003	Zkrácený název příjemce dotace v roce 2004	Výše dotace v roce 2004
1	Královéhradecký kraj	9 545 400	ZOO Dvůr Králové nad Labem	9 783 840
2	město Chomutov	3 022 000	Zoopark Chomutov	2 713 170
3	statutární město Liberec	3 086 000	ZOO Liberec	2 545 030

4	statutární město Olomouc	3 356 400	ZOO Olomouc	3 055 020
5	statutární město Ostrava	2 835 500	ZOO Ostrava	2 400 750
6	statutární město Plzeň	3 487 200	ZOO Plzeň	3 706 340
7	Hlavní město Praha	7 755 300	ZOO Praha	7 612 700
8	statutární město Ústí nad Labem	3 329 800	ZOO Ústí nad Labem	3 470 550
9	statutární město Zlín	2 806 800	ZOO Zlín	2 674 840
	Celkem	39 224 400	Celkem	37 962 240

II. Systém poskytování dotací

Poskytování dotací z programu „Příspěvek zoologickým zahradám“ upravovala v roce 2003 Směrnice a od roku 2004 nařízení vlády. Ve Směrnici a v nařízení vlády nejsou jednoznačně stanoveny některé činnosti, na které lze dotace poskytnout, ani podmínky pro čerpání dotace s tím, že MŽP je příjemcům stanoví při poskytnutí dotace. MŽP před podáním žádostí neupřesnilo činnosti, na které bude dotace poskytovat, a neupřesnilo podmínky pro jejich čerpání. Například:

- předměty podpory určené na chovy ohrožených a zvláště chráněných živočichů vymezují, kterých druhů živočichů se jednotlivé chovy týkají, nestanoví však činnosti, které s chovy souvisejí a na které lze dotaci poskytnout. **MŽP neupřesnilo činnosti, které s chovy souvisejí, a nestanovilo uznatelné náklady v rámci těchto předmětů podpory;**
- u předmětů podpory týkajících se chovů ohrožených druhů světové fauny jen obtížně chovatelných v lidské péči a chovů vzácných a vymírajících plemen domácích zvířat za účelem záchrany jejich jedinečných genofondů **MŽP neurčilo druhy zvířat, na které bude poskytovat dotace v rámci těchto předmětů podpory;**
- nařízení vlády stanoví pravidla pro poskytování dotací na činnosti a projekty, které jsou uvedeny v příloze „Vymezení předmětů projektů a činností“, a stanoví, že dotace může být poskytnuta do výše 80 % rozpočtovaných nákladů na realizaci projektu, avšak **neurčuje, do jaké výše může být dotace poskytnuta na realizaci činností;** nařízení vlády nerozlišuje předměty podpory na projekty a činnosti a pojmy „projekt“ a „činnost“ nedefinuje. **MŽP neupřesnilo pojmy „projekt“ a „činnost“ a nestanovilo, do jaké výše rozpočtovaných nákladů bude příjemcům v roce 2004 poskytovat dotace na realizaci jednotlivých předmětů podpory.**

V letech 2003 a 2004 MŽP nevydalo žádný metodický pokyn k poskytování dotací určených ZOO, který by upřesňoval způsob předkládání žádostí, použití dotací a jejich vyúčtování.

Žádosti a rozhodnutí o poskytnutí dotací

Rok 2003

MŽP ve Směrnici určilo subjekty, které mohou žádat o dotace, termín pro předkládání žádostí a stanovilo, že žádosti budou přijímány podle vzoru žádosti, který tvoří přílohu Směrnice. MŽP nepožadovalo, aby žádosti obsahovaly údaje o celkových nákladech činností, jež jsou předmětem podpory, na základě kterých by bylo možno hodnotit efektivnost vynaložených prostředků státního rozpočtu.

Podle vzoru ve Směrnici měla žádost obsahovat dotační tituly, předměty podpory a výše požadovaných finančních prostředků na jednotlivé předměty podpory. MŽP ve Směrnici uvedlo, že zdůvodnění předmětů žádosti a odborné stanovisko UCSZ k účelu

a výši dotace požadované v rámci jednotlivých předmětů podpory jsou povinnými přílohami žádosti. ZOO zaslaly návrhy žádostí UCSZ, která je posoudila, některé upravila a na základě evidovaného počtu kusů zvířat v ročence UCSZ a pomocného bodového systému stanovila výše požadavků na chovy ohrožených a zvláště chráněných zvířat. Vypracovala odborné stanovisko, ve kterém doporučila částky dotace na jednotlivé dotační tituly, a spolu se seznamy zvířat, na základě kterých stanovila výši dotace na chovy, je zaslala jednotlivým ZOO.

ZOO žádosti ve smyslu doporučení UCSZ upravily a předaly svým zřizovatelům, kteří je v termínu doručili MŽP.

V žádostech nebyl dostatečně zdůvodněn a vymezen účel požadované dotace na jednotlivé předměty podpory, žádosti obsahovaly nesprávné či neúplné údaje. Například:

- žádosti, které podaly Královéhradecký kraj, statutární města Liberec, Olomouc, Ostrava, Ústí nad Labem, Zlín a město Chomutov, **nebyly vypracovány podle vzoru žádosti, neobsahovaly například údaje o předmětech podpory a výši požadovaných finančních prostředků na předměty podpory.** V žádné z těchto žádostí nebyly vyčísleny výše požadované dotace na jednotlivé předměty podpory určené na chovy ohrožených a zvláště chráněných zvířat;
- **žádosti neobsahovaly zdůvodnění výše požadované dotace na chovy ohrožených druhů světové fauny a zvláště chráněných zvířat,** ale pouze seznamy chovaných zvířat podle jednotlivých předmětů podpory, z nichž nelze dovodit výši požadované dotace. Žádosti neobsahovaly počty bodů pro jednotlivé chovy a hodnotu bodu, které byly podkladem pro výpočet výše dotace. Žádost města Chomutov neobsahovala ani seznam chovaných zvířat, a město Chomutov tak nezdůvodnilo účel dotace požadované na podporu chovů;
- žádosti, které podala statutární města Liberec, Ostrava a Plzeň, **obsahovaly nesprávné údaje v seznamech zvířat, kterými byla zdůvodňována požadovaná dotace.** Tyto seznamy poskytla UCSZ a vycházely z údajů uvedených k 31. 12. 2002 v ročence UCSZ. Seznamy obsahovaly i zvířata, která v ZOO nebyla k 31. 12. 2002 chována, a dotace na ně byla požadována neoprávněně. Rozdíly mezi stavem chovaných živočichů v ZOO a seznamy uvedenými v žádostech vznikly nepřesnou evidencí zvířat v majetku ZOO a nedostatečnou evidencí deponovaných zvířat. Výši neoprávněně požadované dotace nelze vyčíslit vzhledem k tomu, že ze žádosti nelze určit výši požadované dotace na jednotlivé živočichy;
- **v žádné žádosti není dostatečně zdůvodněno, na jaké činnosti jsou požadovány finanční prostředky uvedené v žádosti jako dotace na členství nebo účast v „Evropském záchovném programu“, a není jednoznačně vymezen účel jejich použití.** V žádostech je pouze požadováno poskytnutí dotace ve výši 1 000 Kč za každý chov zařazený do „Evropského záchovného programu“, do kterého je ZOO přihlášena.

MŽP přijalo patnáct žádostí a nevrátilo je k doplnění, přestože nebyly vypracovány podle určeného vzoru a obsahovaly výše uvedené nedostatky. MŽP žádosti předalo poradnímu sboru, který byl zřízen MŽP za účelem jejich posouzení. Poradní sbor na nedostatky v žádostech neupozornil a ke všem žádostem vydal stanovisko, v němž uvedl, že obsah žádosti odpovídá dotačním titulům a předmětům podpory, že v žádosti uvedené použití požadované dotace je účelné a přiměřené, přestože žádosti vždy neobsahovaly údaje, na základě kterých mohlo být toto hodnocení provedeno. Všem žadatelům doporučil poskytnout dotaci v požadované výši.

Na základě stanovisek poradního sboru vydalo MŽP dne 5. 6. 2003 rozhodnutí o dotaci. Rozsah a výše dotací uvedené v rozhodnutích o dotaci byly shodné s žádostmi, doporučeními UCSZ a stanovisky poradního sboru.

Rok 2004

Nařízení vlády mj. vymezilo obsah žádostí, určilo termín pro předkládání žádostí a stanovilo, že o dotace mohou žádat provozovatelé ZOO, kteří jsou držiteli platné licence.

ZOO postupovaly při zpracování žádostí stejně jako v roce 2003. Návrhy žádostí předaly UCSZ, která je přezkoumala, upravila a doporučila výši dotací. Ve smyslu doporučení UCSZ, které již nebylo povinnou přílohou žádosti, ZOO žádosti upravily a v požadovaném termínu zaslaly na MŽP.

Některé žádosti neobsahovaly podrobný popis projektů a činností včetně předpokládaného přínosu nebo nebyly dostatečně zdůvodněny výše požadovaných dotací. Například:

- žádosti, které podaly Zoologická zahrada Dvůr Králové, Podkrušnohorský zoopark Chomutov, Zoologická zahrada Liberec, příspěvková organizace, Zoologická zahrada Olomouc, Zoologická a botanická zahrada města Plzně, příspěvková organizace, a Zoologická zahrada Ústí nad Labem, příspěvková organizace, **neobsahovaly podrobný rozpočet činností a výše požadovaných finančních prostředků na předměty podpory** určené na chovy ohrožených a zvláště chráněných zvířat. Součástí žádostí nebyly počty bodů pro jednotlivé chovy a hodnota bodu, které byly podkladem pro výpočet výše dotace. Mezi seznamem zvířat uvedených v příloze a výši požadované dotace nebyla uvedena žádná souvislost;
- žádosti, které podaly Zoologická zahrada Liberec, příspěvková organizace, Zoologická zahrada Ostrava, příspěvková organizace, a Zoologická a botanická zahrada města Plzně, příspěvková organizace, **obsahovaly nesprávné údaje v seznamech chovaných živočichů**, kterými byla zdůvodňována požadovaná dotace, a ZOO žádaly o dotaci na zvířata, která k rozhodnému dni 31. 12. 2003 nechovala. Rozdíly mezi stavem chovaných živočichů v ZOO a seznamy uvedenými v žádostech vznikly nepřesnou evidencí zvířat v majetku ZOO a nedostatečnou evidencí deponovaných zvířat, a stejně jako v roce 2003 nelze vyčíslit výši neoprávněně získané dotace;
- v roce 2004 žádaly o dotaci na členství nebo účast v „Evropském záchovném programu“ pouze Zoologická zahrada Ústí nad Labem, příspěvková organizace, a ZOO a zámek Zlín-Lešná. Obdobně jako v roce 2003 **dostatečně nezdůvodnily, na jaké činnosti finanční prostředky požadují.**

MŽP přijalo šestnáct žádostí. Některé z nich, jak je výše uvedeno, neobsahovaly nařízením vlády požadované náležitosti, tj. podrobný popis a rozpočet projektů a činností, předpokládaný přínos a zdůvodnění účelu a výše dotace na jednotlivé předměty podpory, přesto je MŽP nevrátilo k doplnění. MŽP předalo žádosti k posouzení Komisi pro zoologické zahrady (dále jen „Komise pro ZOO“), která je poradním orgánem MŽP. **Komise pro ZOO přes uvedené nedostatky v žádostech vydala patnácti ZOO stanoviska, v nichž doporučila výše příspěvků na jednotlivé dotační tituly ve stejné výši, jak ZOO požadovaly, a konstatovala, že v žádostech uvedené použití požadované dotace je účelné a přiměřené, přestože žádosti vždy neobsahovaly údaje, na základě kterých mohlo být toto hodnocení provedeno.** Pouze jedné ZOO, která není členem UCSZ, a proto její žádost nebyla UCSZ před podáním na MŽP upravena, bylo Komisí pro ZOO doporučeno poskytnout nižší dotaci, než ZOO žádala.

Na základě těchto stanovisek vydalo MŽP dne 16. 6. 2004 rozhodnutí o dotaci a přiznalo dotace tak, jak bylo Komisí pro ZOO doporučeno.

MŽP v letech 2003 a 2004 ve vydaných v rozhodnutích o dotaci (v některých případech i na základě nedostatečných žádostí) přiznalo dotace, aniž by jednoznačně vymezilo výši a účel na jednotlivé předměty podpory.

Převod finančních prostředků

Rok 2003

Finanční prostředky byly z kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo životního prostředí na účty příjemců dotace (zřizovatelů ZOO) poukazovány prostřednictvím příslušných krajů. Tento způsob převodu byl stanoven usnesením vlády ze dne 5. 6. 2002 č. 569/2002, o způsobu převádění finančních prostředků ze státního rozpočtu (státních fondů) do rozpočtu obcí a krajů v roce 2003.

MŽP vydalo rozhodnutí o dotaci dne 5. 6. 2003 a finanční prostředky odeslalo až dne 10. 7. 2003. Mezi vydáním rozhodnutí o dotaci a připsáním finančních prostředků na účty příjemců dotací uplynulo v průměru 58 dnů. Jeden z příjemců obdržel dotaci až dne 10. 9. 2003, což je 97 dnů po vydání rozhodnutí o dotaci. Na prodloužení doby převodu dotací od poskytovatele k příjemcům měly kromě MŽP podíl i kraje, u kterých bylo zjištěno, že dotace byly z krajů převedeny příjemcům dotace v průměru po 25 dnech, v jednom případě až po 61 dnech. Příjemci dále převáděli dotace na účty ZOO, kterým byly určeny. Jedna ZOO obdržela dotaci až dne 13. 10. 2003, což je 130 dnů po vydání rozhodnutí o dotaci.

Rok 2004

MŽP postupovalo obdobně jako v roce 2003 a finanční prostředky na účty příjemců dotací (provozovatelů ZOO) převádělo prostřednictvím příslušných krajů a zřizovatelů ZOO, přestože se nejednalo o převod finančních prostředků do rozpočtu obcí a krajů.

Mezi vydáním rozhodnutí o dotaci dne 16. 6. 2004 a připsáním finančních prostředků na účty příjemců dotací uplynulo v průměru 51 dnů. Dotace byly z MŽP odeslány dne 8. 7. 2003. Jeden z příjemců obdržel dotaci až dne 20. 9. 2004, což je 96 dnů po vydání rozhodnutí o dotaci. Na prodloužení doby převodu dotací od poskytovatele k příjemcům se podílely nejen MŽP a kraje, ale zejména zřizovatelé ZOO, u kterých bylo zjištěno, že dotace příjemcům převáděli v průměru po 22 dnech, a v jednom případě dokonce až po 60 dnech.

Vyloučením převodců ze systému poskytování dotací by MŽP celý proces zjednodušilo a tím mj. i zkrátilo dobu převodu dotací od poskytovatele k příjemcům. Zvolený systém převodu dotací na účty ZOO měl i negativní vliv na plnění uložené povinnosti účtovat o použití dotace odděleně od vlastního hospodaření, neboť převážná část činností, zvláště chovy ohrožených a zvláště chráněných zvířat, na které bylo poskytnuto v průměru 87 % celkové dotace, musela být realizována již před obdržením dotací.

III. Použití a vyúčtování dotací

Rok 2003

Směrnice ukládá odboru ochrany přírody MŽP odpovědnost za to, že v rozhodnutích o dotaci bude příjemcům dotace uloženo splnění podmínek stanovených ve Směrnici. **MŽP v podmínkách pro čerpání dotace uvedených v rozhodnutích o dotaci příjemcům neuložilo podmínky pro vyúčtování dotace ve smyslu Směrnice a jednoznačně nestanovilo, kdo a v jakém rozsahu bude o dotacích účtovat odděleně od vlastního hospodaření a v jakém rozsahu bude provedeno konečné vyúčtování dotace.**

Příjemci dotace nedodrželi podmínky pro čerpání dotace například v těchto případech:

- statutární města Liberec, Ostrava, Plzeň a Zlín neúčtovala o použití dotace odděleně od vlastního hospodaření, pouze účtovala a uchovala záznamy o převodu dotace na ZOO, a nezajistila, aby ZOO, pro které byly dotace určeny, účtovaly o použití dotace odděleně od vlastního hospodaření a vždy bezpečně a ověřitelně uchovaly podklady týkající se jejího použití. Příjemci dotací ani ZOO účetně nedoložili náklady hrazené z dotací a neprokázali hospodárné použití dotací pouze v rámci dotačních titulů a předmětů podpory uvedených v žádostech. V řadě případů neprokázali, v rámci jakých dotačních titulů a předmětů podpory byly dotace vyčerpány;
- Královéhradecký kraj, statutární města Liberec, Ostrava, Plzeň, Ústí nad Labem, Zlín a město Chomutov **neprovedly konečné vyúčtování dotace**. Z konečných vyúčtování dotací, které zpracovaly a na MŽP zaslaly ZOO, nebylo vždy zřejmé, k jakým účelům byly dotace použity, zda byly použity v rozsahu uvedeném v žádostech a v rámci dotačních titulů a předmětů podpory. Například vyúčtování Zoologické zahrady Liberec, příspěvkové organizace, obsahovalo pouze příkladné použití dotace bez vyčíslení finančních částek, bez uvedení výše čerpání dotace v jednotlivých předmětech podpory a bez uvedení příslušných účetních dokladů;
- vyúčtování, která podaly Hlavní město Praha, statutární město Olomouc a za statutární města Liberec, Plzeň, Ústí nad Labem, Zlín a město Chomutov jimi zřízené ZOO, neobsahovala vyúčtování dotací poskytnutých na členství nebo účast v „Evropském zachovném programu“ nebo pouze konstatovala, že poskytnuté dotace byly vyčerpány. **Ve vyúčtováních nebylo uvedeno, k jakým účelům byla použita část dotací ve výši 163 000 Kč;**
- ze záznamů a podkladů o použití dotací bylo zjištěno, že z dotací poskytnutých statutárním městům Liberec, Olomouc a Zlín v předmětu podpory „péče o zvláště chráněné živočichy podle zákona č. 114/1992 Sb. přijaté z volné přírody dočasně nebo trvale neschopné samostatné existence v přírodě“ **použily jimi zřízené zoologické zahrady část dotace ve výši 29 553 Kč k jinému účelu, a to na úhradu nákladů za péči o živočichy, kteří nebyli zvláště chráněnými podle zákona č. 114/1992 Sb., a proto se na tyto živočichy příslušný dotační titul nevztahoval;**
- ze záznamů a podkladů o použití dotací bylo zjištěno, že z dotací poskytnutých Královéhradeckému kraji, statutárním městům Liberec, Olomouc, Ústí nad Labem a městu Chomutov **použily jimi zřízené zoologické zahrady část dotace ve výši 133 657 Kč v rámci jiných předmětů podpory a nepoužily ji v rozsahu a k účelům uvedeným v žádostech;**
- ze záznamů a podkladů o použití dotací bylo zjištěno, že z dotací poskytnutých Hlavnímu městu Praha, statutárním městům Liberec a Ústí nad Labem **nepoužily jimi zřízené zoologické zahrady část dotace ve výši 503 419 Kč v příslušném rozpočtovém roce a nevrátily ji do státního rozpočtu.**

Za použití dotací v souladu s podmínkami pro čerpání dotace jsou odpovědní příjemci dotací, a proto v případech, kdy dotace byly použity k jiným účelům nebo nebyly použity v příslušném rozpočtovém roce, příjemci dotací neoprávněně čerpali dotaci ve výši 666 629 Kč a porušili rozpočtovou kázeň ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Z konečných vyúčtování dotací nebylo vždy zřejmé, k jakým účelům byly dotace použity a zda byly použity v rozsahu uvedeném v žádostech a v rámci dotačních titulů a předmětů podpory. MŽP přijalo a akceptovalo vyúčtování použitých prostředků, která ve dvanácti případech neprovedli příjemci dotací. Vyúčtování zpracovaly a na MŽP zaslaly ZOO, které nebyly v roce 2003 příjemci dotací a nebyly rozhodnutím o dotaci vázány ke splnění podmínek pro čerpání dotace.

Ve vyúčtováních dotací nebyly uvedeny celkové náklady dotovaných činností. Náklady hrazené z dotace, zejména náklady na chovy, které byly uplatněny ve vyúčtováních, nebylo vždy možno ověřit v účetnictví. Údaje o celkových nákladech na chovy dotovaných zvířat jednotlivé ZOO v průběhu kontroly poskytly, ale ani tyto náklady nebyly vždy schopny prokázat účetními doklady a v mnoha případech je stanovily odborným odhadem. Na úhradu nákladů za chovy bylo poskytnuto 34 038 880 Kč, tj. v průměru 87 % a v jednom případě až 96 % celkového objemu poskytnuté dotace.

Na úhradu nákladů ostatních činností, tj. účast v reintrodukčních programech, péči o zvláště chráněné živočichy odebrané státem, péči o zvláště chráněné živočichy přijaté z volné přírody, realizaci vzdělávacích programů, účast a členství ZOO v mezinárodních organizacích a vydávání a distribuci plemenných knih a ročenky UCSZ, byla poskytnuta dotace ve výši 5 185 520 Kč.

Jediným příjemcem, u kterého MŽP prověřilo užití poskytnuté dotace v kontrolovaném období, bylo statutární město Liberec. Kontrola byla provedena u příjemce dotace statutárního města Liberec a u Zoologické zahrady Liberec, pro kterou byla v roce 2003 dotace určena. Z kontroly vypracovalo MŽP „Protokol o výsledku veřejnosprávní kontroly“ a v něm nedostatky uvedlo jako porušení způsobená Zoologickou zahradou Liberec, přestože tato nebyla příjemcem dotace. Směrnice ukládá MŽP povinnost u příjemců dotace zejména zkontrolovat, zda příjemce provedl konečné vyúčtování poskytnutých finančních prostředků. **Statutární město Liberec neprovedlo konečné vyúčtování dotace, přesto MŽP tuto skutečnost v protokolu neuvedlo.**

Rok 2004

Součástí rozhodnutí o dotacích byly podmínky pro čerpání dotace, které byly obdobné jako v roce 2003 a rovněž nestanovily povinnosti příjemců dotací jednoznačně.

Příjemci dotací nedodrželi podmínky pro čerpání dotace například v těchto případech:

- Zoologická zahrada Liberec, příspěvková organizace, Zoologická a botanická zahrada města Plzně, příspěvková organizace, a ZOO a zámek Zlín-Lešná **neuúčtovaly o použití dotací odděleně od vlastního hospodaření a neuchovaly veškeré podklady o jejím použití;**
- Podkrušnohorský zoopark Chomutov, Zoologická zahrada Dvůr Králové, Zoologická zahrada Olomouc, Zoologická a botanická zahrada města Plzně, příspěvková organizace, Zoologická zahrada Ústí nad Labem, příspěvková organizace, a ZOO a zámek Zlín-Lešná **provedly konečné vyúčtování dotace, z něhož nebylo vždy zřejmé, k jakým účelům**

byly dotace použity a zda dotace byly použity v rozsahu uvedeném v žádostech a v rámci dotačních titulů a předmětů podpory;

- vyúčtování, která podala Zoologická zahrada Ústí nad Labem, příspěvková organizace, a ZOO a zámek Zlín-Lešná, **neobsahovala vyúčtování použití dotací poskytnutých v celkové výši 42 400 Kč na členství nebo účast v „Evropském záchovném programu“;**
- ze záznamů a podkladů o použití dotace na chovy ohrožených a zvláště chráněných živočichů bylo zjištěno, že Podkrušnohorský zoopark Chomutov **nepoužil dotaci ve výši 5 419 Kč v příslušném rozpočtovém roce a nevrátil ji do státního rozpočtu;**
- ze záznamů a podkladů o použití dotací bylo zjištěno, že Zoologická zahrada Olomouc a ZOO a zámek Zlín-Lešná v předmětu podpory „péče o zvláště chráněné živočichy podle zákona č. 114/1992 Sb. přijaté z volné přírody dočasně nebo trvale neschopné samostatné existence v přírodě“ **použily dotace v celkové výši 25 883 Kč k jinému účelu, a to na úhradu nákladů za péči o živočichy, kteří nebyli zvláště chráněnými podle zákona č. 114/1992 Sb., a proto se na tyto živočichy příslušný dotační titul nevztahoval;**
- ze záznamů a podkladů o použití dotací bylo zjištěno, že Zoologická zahrada Dvůr Králové a Zoologická zahrada hl. m. Prahy **nepoužily dotace v celkové výši 434 360 Kč v rozsahu a k účelům uvedeným v žádostech.** Dotace použily na pořízení hmotného investičního majetku nebo v rámci jiných předmětů podpory;
- ze záznamů a podkladů o použití dotace bylo zjištěno, že Podkrušnohorský zoopark Chomutov **nepoužil dotaci ve výši 91 080 Kč v příslušném rozpočtovém roce a nevrátil ji do státního rozpočtu;**
- ze záznamů a podkladů o použití dotací bylo zjištěno, že Podkrušnohorský zoopark Chomutov, Zoologická zahrada Liberec, příspěvková organizace, a Zoologická zahrada Ústí nad Labem, příspěvková organizace, **nedodržely maximální 80% podíl dotace z celkových nákladů projektu stanovený nařízením vlády, a neoprávněně tak čerpaly dotace v celkové výši 76 194 Kč.**

V případech, kdy ZOO použily dotace k jiným účelům a nad rámec stanoveného procentního podílu nebo dotace nepoužily v příslušném rozpočtovém roce, porušily rozpočtovou kázeň ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb. ZOO neoprávněně čerpaly dotace ve výši 627 517 Kč.

Z konečných vyúčtování dotací nebylo vždy zřejmé, k jakým účelům byly dotace použity a zda byly použity v rozsahu uvedeném v žádostech a v rámci dotačních titulů a předmětů podpory. Vyúčtování dotací v řadě případů neprokazovala, že použité dotace nepřevyšovaly 80 % nákladů na realizaci projektů.

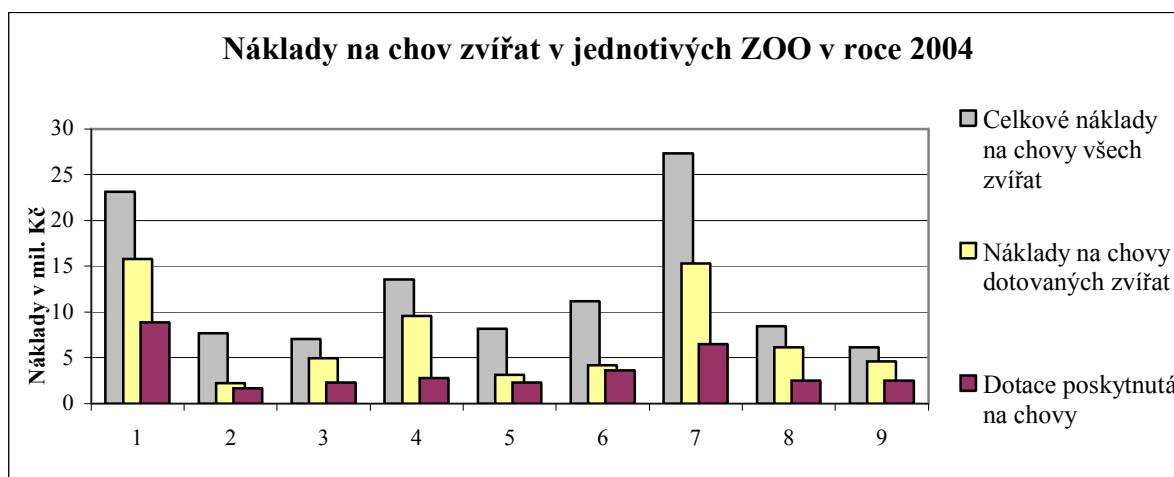
Náklady hrazené z dotací, zejména náklady na chovy, které byly uplatněny ve vyúčtování, nebylo vždy možno ověřit v účetnictví. Ve vyúčtováních dotací nebyly vždy uvedeny celkové náklady dotovaných činností. Údaje o celkových nákladech na chovy dotovaných zvířat jednotlivé ZOO v průběhu kontroly poskytly, ale ani tyto náklady nebyly vždy schopny prokázat účetními doklady a v mnoha případech je stanovily odborným odhadem. Na úhradu nákladů za chovy bylo poskytnuto 33 058 905 Kč, tj. v průměru 87 % a v jednom případě až 97 % celkového objemu poskytnuté dotace. Na úhradu nákladů ostatních činností byla poskytnuta dotace ve výši 4 903 335 Kč.

Tabulka č. 2 uvádí přehled nákladů na chovy všech zvířat, nákladů na chovy dotovaných zvířat, porovnání nákladů na chovy dotovaných zvířat s výší dotace poskytnuté na chovy a porovnání dotace poskytnuté na chovy s celkovou dotací poskytnutou ZOO. (Pořadová čísla ve sloupci „ZOO“ odpovídají zoologickým zahradám, tak jak jsou uvedeny v tabulce č. 1). V grafu jsou zobrazeny údaje o nákladech a poskytnuté dotaci.

Tabulka č. 2

(v Kč)

ZOO	Celkové náklady na chovy všech zvířat	Náklady na chovy dotovaných zvířat	Dotace poskytnutá na chovy	Poměr dotace a nákladů na chovy dotovaných zvířat	Poměr dotace na chovy k celkové dotaci
1	23 115 957	15 787 940	8 858 640	56 %	91 %
2	7 693 908	2 239 190	1 691 370	76 %	62 %
3	7 070 153	4 965 990	2 295 030	46 %	90 %
4	13 540 490	9 585 931	2 814 100	29 %	92 %
5	8 150 540	3 148 801	2 306 750	73 %	96 %
6	11 196 487	4 201 573	3 613 340	86 %	97 %
7	27 330 000	15 280 000	6 490 200	42 %	85 %
8	8 475 768	6 141 464	2 474 635	40 %	71 %
9	6 140 158	4 565 398	2 514 840	55 %	94 %

Z uvedených údajů vyplývá, že dotace poskytnutá na chovy převyšuje v některých případech 80 % celkových nákladů vynaložených na chovy dotovaných zvířat. Podíl dotace na úhradě nákladů na chovy dotovaných zvířat v jednotlivých ZOO se pohybuje v rozmezí 29 – 86 %.

IV. Shrnutí a vyhodnocení

MŽP nepožadovalo, aby žádosti o dotace obsahovaly údaje o celkových nákladech všech činností, které byly předmětem podpory, a na jejichž základě by bylo možno hodnotit efektivnost použití vynaložených prostředků státního rozpočtu.

MŽP vždy stanovilo a přiznalo dotace ve výši a v rozsahu, v jakých o ně příjemci žádali a v jakých byly před podáním žádostí doporučeny UCSZ. Přestože žádosti v mnoha případech nebyly dostatečně zdůvodněny, nedokládaly přiměřenost rozpočtovaných nákladů na jednotlivé činnosti a nehodnotily předpokládaný přínos dotace, MŽP vyčleněné finanční prostředky příjemcům dotací poskytlo podle jejich požadavků.

MŽP zvolený systém poskytování dotací a způsob převodu finančních prostředků prostřednictvím krajů a měst měly mj. za následek, že ZOO obdržely finanční prostředky až 13. 10. 2003, respektive až 20. 9. 2004. Tento systém měl i negativní vliv na plnění uložené povinnosti účtovat o použití dotace odděleně od vlastního hospodaření, neboť převážná část činností, na které byly dotace poskytnuty, musela být realizována před obdržením dotace.

MŽP akceptovalo konečná vyúčtování použití dotací, přestože v obou letech vykazovala nedostatky a neprokazovala skutečné čerpání dotací v souladu s podmínkami pro čerpání dotace.

Významná část dotací byla poskytnuta a čerpána na chovy ohrožených a zvláště chráněných živočichů. V mnoha případech nebylo ze žádostí, ze způsobu poskytnutí dotace, ze způsobu účtování o dotaci ani z provedeného vyúčtování použitých dotací zřejmé, jaké náklady za chov mohly být a jaké byly hrazeny z dotací, a proto v těchto případech nebylo použití dotací ověřeno v plném rozsahu a zjištěné nedostatky (například v evidenci zvířat) nebylo možné vyčíslit. Z těchto důvodů bylo z dotací poskytnutých na chovy v roce 2003 ve výši 34 038 880 Kč a v roce 2004 ve výši 33 058 905 Kč zjištěno a vyčísleno neoprávněné použití dotace pouze jednomu příjemci, a to v roce 2004 ve výši 5 419 Kč.

Z dotací poskytnutých na ostatní činnosti v roce 2003 ve výši 5 185 520 Kč a v roce 2004 ve výši 4 903 335 Kč příjemci dotací neoprávněně čerpali v roce 2003 částku 666 629 Kč a v roce 2004 částku 627 517 Kč, a tím porušili rozpočtovou kázeň.

Na základě zjištěných skutečností lze konstatovat, že MŽP nevykonávalo svou řídicí, metodickou a kontrolní činnost dostatečně.